

Handläggare
Helena Petersson
Telefon: 08-508 25 443

Till
Socialnämnden
2016-01-31

Samordning av de sociala trygghetssystemen (KOM (2016) 815)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Gillis Hammar
förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
avdelningschef

Sammanfattning

Europeiska kommissionen har lämnat ett förslag om att ändra EU:s regelverk som samordnar de sociala trygghetssystemen. I tjänsteutlåtandet lyfts frågeställningar till Socialdepartementet om hur detta i praktiken kan komma att påverka kommunens verksamhet.

Bakgrund

Den 13 december 2016 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag om att ändra EU:s regelverk som samordnar de sociala trygghetssystemen. Socialdepartementet har skickat förslaget på remiss till bland andra Stockholms stad. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet för yttrande till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, och stadsledningskontoret. Remisstiden sträcker sig till 8 februari 2017.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande frågor.

Ärendet

Förslaget från kommissionen heter ”KOM (2016) 815 Förslag om ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen samt förordning (EG) nr 987/2009 om tillämplighetsbestämmelser om förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen”, och är bilagt tjänsteutlåtandet. Någon svensk översättning av dokumentet har inte skickats med remissen, men Europeiska kommissionen ger i sitt pressmedelande nedanstående sammanfattning av förslaget:

”EU:s bestämmelser kommer att revideras inom följande fyra områden genom förslaget.

1. Arbetslöshetsförmåner

- Arbetsökande får exportera sina arbetslöshetsförmåner i minst sex månader, jämfört med den nuvarande minimiperioden på tre månader. Det kommer att ge dem bättre möjligheter att hitta jobb och bidra till att hantera arbetslösheten och kompetensglappet i EU.
- Vad gäller gränsarbetare (som bor i ett land, arbetar i ett annat och åker hem minst en gång i veckan) kommer det medlemsland där de arbetat de senaste tolv månaderna att bli ansvarigt för att betala ut arbetslöshetsförmåner. Detta utgår från principen att det medlemsland som har mottagit avgifterna ska stå för förmånerna.
- Ett medlemsland kan kräva att en person måste ha arbetat i det landet i minst tre månader innan vederbörande kan förlita sig på tidigare erfarenheter i ett annat medlemsland för att göra anspråk på arbetslöshetsförmåner.

2. Förmåner vid långvarigt vårdbehov.

I förslaget tydliggörs det vad förmåner vid långvarigt vårdbehov är och var mobila medborgare kan göra anspråk på sådana förmåner. Detta kommer att skapa ökad rättssäkerhet för en växande grupp människor som är beroende av långvarig vård och omsorg i våra åldrande samhällen.

3. Tillgång till socialförsäkringsförmåner för ekonomiskt inaktiva EU-medborgare.

På grundval av rättspraxis från EU-domstolen tydliggör förslaget att medlemsländerna har rätt att besluta att inte bevilja sociala förmåner för ekonomiskt inaktiva EU-medborgare, vilket omfattar personer som varken arbetar eller aktivt söker arbete och som inte

har laglig rätt att uppehålla sig på deras territorium. Ekonomiskt inaktiva EU-medborgare har endast laglig uppehållsrätt när de har försörjningsmöjligheter och heltäckande sjuk- och hälsovårdsförsäkring.

4. Samordning av social trygghet för utstationerade arbetstagare.

Kommissionen föreslår att förvaltningsreglerna om samordning av social trygghet för utstationerade arbetstagare ska förstärkas. Kommissionen vill försäkra sig om att de nationella myndigheterna har rätt verktyg för att verifiera socialförsäkringsstatusen för dessa arbetstagare och har tagit fram tydligare förfaranden för samarbete mellan medlemsländerna för att hantera eventuella orättvisa metoder eller missbruk.

Slutligen innebär förslaget ingen ändring av de befintliga bestämmelserna om export av familjeförmåner. En indexering av barnbidrag planeras inte. Det land där den ena föräldern eller båda föräldrarna arbetar förblir ansvarigt att betala barnbidrag och den summan kan inte justeras om barnet bor på annat håll. Mindre än 1 % av barnbidragen i EU exporteras från ett medlemsland till ett annat.”

Förvaltningens synpunkter och förslag

På grund av den korta remisstiden och att kommissionens förslag saknar utförliga och konkreta beskrivningar av vad som föreslås, består förvaltningens synpunkter och förslag av frågeställningar som är viktiga för Socialdepartementet att ha med i sin analys. För att kunna ställa till förslagen krävs ett mycket mer omfattande underlag.

Frågeställningarna berör förslagspunkterna 1, 2 och 3.

1. Arbetslöshetsförmåner.

Påverkar förslaget 3 månaders-regeln för vistelserätten, och vilka konsekvenser för socialförsäkringssystemen kan det innebära?

2. Förmåner vid långvarigt vårdbehov.

På sid 28 i förslaget finns följande formulering:

”The Administrative Commission shall draw up a detailed list of long-term care benefits which meet the criteria contained in Article 1 (vb) of this Regulation, specifying which are benefits in kind and which are benefits in cash.”

På sid 26 i förslaget finns följande formulering:

“(vb) “long-term care benefit” means any benefit in kind, cash or a combination of both for persons who, over an extended period of time, on account of old-age, disability, illness or impairment, require considerable assistance from another person or persons to carry out essential daily activities, including to support their personal autonomy; this includes benefits granted to or for the person providing such assistance;”

Sammantaget väcker ovanstående citat frågan om det i praktiken skulle innebära att kommunen skulle bli ansvarig för att finansiera samma nivå av stöd, service, vård och omsorg för äldre kommuninvånare och personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar för personer med motsvarande behov men som bosatt sig i andra EU-länder?

Skulle det innebära skyldigheter att till exempel finansiera hemtjänst, boendestöd, personlig assistans, hjälpmedel, äldreboende, bostad med särskild service, stöd och behandling vid missbruk samt kommunal hälso- och sjukvård?

Hur skulle detta administreras då det svenska kommunala systemet innebär individuell behovsbedömning och ofta flera möten med den enskilde för att bedöma behov av insatser?

Förslag 2 innehåller sammanfattningsvis överblickbara konsekvenser för kommunen, både administrativt och ekonomiskt.

3. Liksom tidigare bör nödbistånd finnas, att vid akuta situationer kunna erbjuda exempelvis vård, logi, mat och hemresa (efter en nödprovning).

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

KOM (2016) 815 Förslag om ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen samt förordning (EG) nr 987/2009 om tillämplighetsbestämmelser om förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.